

Rada
Európskej únie

V Bruseli 28. mája 2021
(OR. en)

**Medziinštitucionálny spis:
2018/0197(COD)**

6168/1/21
REV 1 ADD 1

FSTR 13
REGIO 22
FC 4
CADREFIN 70
CODEC 203
PARLNAT 122

ODÔVODNENÉ STANOVISKO RADY

Predmet: Pozícia Rady v prvom čítaní na účely prijatia NARIADENIA
EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o Európskom fonde regionálneho
rozvoja a Kohéznom fonde
– odôvodnené stanovisko Rady
– prijaté Radou 27. mája 2021

I. ÚVOD

1. Komisia 29. mája 2018 predložila návrh nariadenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja (ďalej len „EFRR“) a Kohéznom fonde¹, ktorý je súčasťou legislatívneho balíka o politike súdržnosti na roky 2021 – 2027. Hlavným politickým cieľom nariadenia o EFRR/Kohéznom fonde je posilniť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť Únie znižovaním rozdielov medzi rôznymi regiónmi EÚ v súlade s článkami 174, 176 a 177 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). V nadväznosti na vypuknutie pandémie COVID-19 navrhla Komisia 28. mája 2020 v rámci revidovaného viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 a ozdravného balíka rôzne zmeny legislatívneho balíka o politike súdržnosti na roky 2021 – 2027, a to aj pokiaľ ide o nariadenie o EFRR/Kohéznom fonde².
2. Európsky hospodársky a sociálny výbor zaujal stanovisko k pôvodnému návrhu 17. októbra 2018³ a k zmenenému návrhu 18. septembra 2020⁴. Výbor regiónov zaujal stanovisko k pôvodnému návrhu 5. decembra 2018⁵ a k zmenenému návrhu 14. októbra 2020⁶.
3. Európsky parlament prijal pozíciu k nariadeniu o EFRR/Kohéznom fonde v prvom čítaní na plenárnom zasadnutí 27. marca 2019.
4. Pracovná skupina pre štrukturálne opatrenia preskúmala navrhované nariadenie o EFRR/Kohéznom fonde na viacerých zasadnutiach počas bulharského, rakúskeho, rumunského, fínskeho, chorvátskeho, nemeckého a portugalského predsedníctva.

¹ ST 9522/18 + ADD 1 + ADD 2.

² ST 8380/20 + ADD 1.

³ Ú. v. EÚ C 62, 15.2.2019, s. 90.

⁴ Ú. v. EÚ C 429, 11.12.2020, s. 236.

⁵ Ú. v. EÚ C 86, 7.3.2019, s. 115.

⁶ Ú. v. EÚ C 440, 18.12.2020, s. 191.

5. Výbor stálych predstaviteľov 15. februára 2019 schválil prvotný čiastočný mandát na rokovanie⁷. Výbor stálych predstaviteľov 22. júla 2020 schválil ďalší čiastočný mandát na rokovania s Európskym parlamentom týkajúci sa zmeneného návrhu nariadenia o EFRR/Kohéznom фонде, ktorý predložila Komisia⁸. Tento čiastočný mandát na rokovania okrem toho 5. októbra 2020 Výbor stálych predstaviteľov aktualizoval s cieľom zohľadniť závery Európskej rady o viacročnom finančnom rámci na roky 2021 – 2027 a ozdravnom balíku, ktoré boli prijaté na mimoriadnom zasadnutí Európskej rady 17., 18., 19., 20. a 21. júla 2020⁹.
6. Fínske, chorvátske, nemecké a portugalské predsedníctvo viedli na základe týchto mandátov medziinštitucionálne rokovania, ktoré sa ukončili 9. februára 2021.
7. Výsledok medziinštitucionálnych rokovaní schválil 16. marca 2021 Výbor Európskeho parlamentu pre regionálny rozvoj (REGI). Predseda výboru REGI zaslal 18. marca 2021 predsedníctvu Rady list, v ktorom uviedol, že plénu odporučí, aby v druhom čítaní Parlamentu akceptovalo pozíciu Rady s výhradou overenia právnikmi lingvistami.
8. Na základe uvedenej dohody a po revízii právnikmi lingvistami prijala Rada 27. mája 2021 v súlade s riadnym legislatívnym postupom stanoveným v článku 294 ZFEÚ svoju pozíciu v prvom čítaní.

⁷ 6147/19 ADD 2.

⁸ 9430/20.

⁹ 10880/20.

II. CIEĽ (články 2 a 3)

9. Podľa článku 176 a článku 174 druhého a tretieho odseku ZFEÚ bude EFRR naďalej prispievať k znižovaniu rozdielov v úrovni rozvoja rôznych regiónov a k znižovaniu zaostávania najviac znevýhodnených regiónov, medzi ktorými sa bude osobitná pozornosť venovať regiónom, ktoré sú závažne a trvalo znevýhodnené náročnými prírodnými a demografickými podmienkami, vrátane osobitných znevýhodnení vyplývajúcich z demografického poklesu, napríklad najvzdialenejším, najsevernejším regiónom s veľmi nízkou hustotou obyvateľstva a ostrovným a cezhraničným a horským regiónom. Kohézny fond bude naďalej prispievať k celkovému cieľu spočívajúcemu v posilnení hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti Únie poskytovaním finančných príspevkov v oblasti životného prostredia a transeurópskych sietí týkajúcich sa dopravnej infraštruktúry (ďalej len „TEN-T“).
10. EFRR bude podporovať tieto ciele politiky:
- konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa vďaka presadzovaniu inovatívnej a inteligentnej transformácie hospodárstva a regionálnej prepojenosti informačných a komunikačných technológií (cieľ politiky 1),
 - prechod z ekologickejšieho, nízkouhlíkového hospodárstva na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka a odolnú Európu vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej energetickej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, predchádzania rizikám a ich riadenia a udržateľnej mestskej mobility (cieľ politiky 2),
 - prepojenejšia Európa vďaka posilneniu mobility (cieľ politiky 3),
 - sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv (cieľ politiky 4),
 - Európa bližšie k občanom vďaka podpore udržateľného a integrovaného rozvoja všetkých typov území a miestnych iniciatív (cieľ politiky 5).

Ciele politiky 2 a 3 sa budú podporovať aj z Kohézneho fondu.

Ciele politiky sa následne ďalej spresňujú v špecifických cieľoch, ktoré sú tiež stanovené v nariadení o EFRR/Kohéznom fonde.

III. ANALÝZA POZÍCIE RADY V PRVOM ČÍTANÍ

a) Špecifické ciele (článok 3)

11. Pozícia Rady v prvom čítaní predstavuje dobrú rovnováhu medzi rôznymi špecifickými cieľmi, ktoré majú EFRR a Kohézny fond sledovať, pričom odráža hlavné výzvy, ktorým Európa v súčasnosti čelí, ako je napríklad podpora obnovy po pandémie COVID-19, zelená transformácia, posilnenie konkurencieschopnosti a zlepšenie prepojenosti.
12. V tejto súvislosti sa v dosiahnutej dohode stanovuje výslovná možnosť, aby EFRR v rámci cieľa politiky 1 zameraného na konkurencieschopnejšiu a inteligentnejšiu Európu podporoval zvyšovanie digitálnej pripojiteľnosti. S cieľom zachovať správnu rovnováhu medzi podporou rôznych cieľov politiky sa pri výpočte súladu s požiadavkami tematickej koncentrácie pre cieľ politiky 1 zohľadní len 40 % zdrojov vynaložených na zvyšovanie digitálnej pripojiteľnosti a zdroje zohľadnené na účely požiadaviek tematickej koncentrácie neprekročia 40 % minimálnych požiadaviek tematickej koncentrácie pre tento cieľ politiky.
13. V rámci cieľa politiky 2 zameraného na ekologickejší, nízkouhlíkový prechod na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka a odolnú Európu budú môcť EFRR a Kohézny fond okrem iného poskytovať podporu na posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a na zníženie všetkých foriem znečistenia. Okrem toho v rámci toho istého cieľa politiky 2 budú EFRR a Kohézny fond môcť poskytovať prostriedky na podporu udržateľnej multimodálnej mestskej mobility ako súčasť prechodu na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka. S cieľom zachovať správnu rovnováhu medzi podporou rôznych cieľov politiky sa pri výpočte súladu s požiadavkami tematickej koncentrácie pre cieľ politiky 2 zohľadní len 50 % zdrojov vynaložených na podporu udržateľnej multimodálnej mestskej mobility a zdroje zohľadnené na účely požiadaviek tematickej koncentrácie neprekročia 50 % minimálnych požiadaviek tematickej koncentrácie pre tento cieľ politiky.

14. V rámci cieľa politiky 4 zameraného na dosiahnutie sociálnejšej a inkluzívnejšej Európy vykonávajúcej Európsky pilier sociálnych práv bude EFRR môcť poskytovať prostriedky na podporu sociálno-ekonomického začlenenia marginalizovaných komún, domácností s nízkym príjmom a znevýhodnených skupín vrátane ľudí s osobitnými potrebami, ako aj na podporu sociálno-ekonomickej integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín vrátane migrantov, a to v oboch prípadoch prostredníctvom integrovaných akcií vrátane bývania a sociálnych služieb.
15. V rámci cieľa politiky 5 s názvom Európa bližšie k občanom vďaka podpore udržateľného a integrovaného rozvoja všetkých typov území a miestnych iniciatív bude EFRR môcť podporovať integrovaný a inkluzívny sociálny, hospodársky a environmentálny rozvoj, kultúru, ako aj prírodné dedičstvo, udržateľný cestovný ruch a bezpečnosť v iných ako mestských oblastiach. Podpora v rámci tohto cieľa politiky sa bude poskytovať prostredníctvom stratégií územného a miestneho rozvoja.

b) Tematická koncentrácia podpory z EFRR (článok 4)

16. Členské štáty sa rozhodnú, na akej úrovni budú dodržiavať tematickú koncentráciu: či na vnútroštátnej úrovni alebo na úrovni kategórií regiónov. Členské štáty uvedú svoj výber v dohode o partnerstve uzavretej s Komisiou. Táto voľba sa vzťahuje na celé programové obdobie.

17. Na účely tematickej koncentrácie sa členské štáty a regióny klasifikujú na základe pomeru hrubého národného dôchodku do troch skupín, pričom pre každú skupinu sú stanovené minimálne alokácie pre ciele politiky 1 a 2. Členské štáty a regióny, ktoré majú pomer hrubého národného dôchodku rovný alebo vyšší ako 100 % priemeru EÚ, budú musieť alokovať minimálne 85 % svojich zdrojov z EFRR na cieľ politiky 1 a cieľ politiky 2 a minimálne 30 % na cieľ politiky 2. Členské štáty a regióny, ktoré majú pomer hrubého národného dôchodku rovný alebo vyšší ako 75 % a nižší ako 100 % priemeru EÚ, budú musieť alokovať minimálne 40 % svojich zdrojov z EFRR na cieľ politiky 1 a minimálne 30 % na cieľ politiky 2. A napokon členské štáty a regióny, ktoré majú pomer hrubého národného dôchodku nižší ako 75 % priemeru EÚ, alokujú minimálne 25 % svojich zdrojov z EFRR na cieľ politiky 1 a minimálne 30 % na cieľ politiky 2. Tým, že si členské štáty budú môcť vybrať, či tematickú koncentráciu dosiahnu na vnútroštátnej úrovni alebo na úrovni kategórie regiónov, by sa mala na úrovni jednotlivých programov zabezpečiť flexibilita.

c) Rozsah podpory z EFRR (článok 5)

18. EFRR bude podporovať:

- investície do infraštruktúry;
- činnosti pre aplikovaný výskum a inovácie vrátane priemyselného výskumu, experimentálneho vývoja a štúdií uskutočniteľnosti;
- investície do prístupu k službám;
- produktívne investície do MSP a investície zamerané na zachovanie existujúcich pracovných miest a tvorbu nových pracovných miest;
- vybavenie, softvér a nehmotný majetok;
- vytváranie sietí, spoluprácu, výmenu skúseností a činnosti zahŕňajúce inovatívne klastre, a to aj medzi podnikmi, výskumnými organizáciami a orgánmi verejnej správy;
- poskytovanie informácií, komunikáciu a štúdie, ako aj
- technickú pomoc.

19. Za určitých podmienok sa z EFRR môžu podporovať produktívne investície do iných podnikov, než sú MSP. EFRR môže za určitých podmienok podporovať odbornú prípravu, celoživotné vzdelávanie, rekvalifikáciu a vzdelávacie činnosti, ako aj nákup zásob potrebných na posilnenie odolnosti systémov zdravotnej starostlivosti a na posilnenie odolnosti voči katastrofám.
20. Ak je to nevyhnutne potrebné ako dočasné opatrenie s cieľom reagovať na mimoriadne alebo nezvyčajné okolnosti, môže EFRR podporovať financovanie prevádzkového kapitálu v MSP vo forme grantov.

d) Rozsah podpory z Kohézneho fondu (článok 6)

21. Kohézny fond bude podporovať:
- investície do životného prostredia vrátane investícií súvisiacich s udržateľným rozvojom a energetikou, ktoré predstavujú prínos pre životné prostredie, s osobitným dôrazom na energiu z obnoviteľných zdrojov;
 - investície do TEN-T;
 - technickú pomoc;
 - poskytovanie informácií, komunikáciu a štúdie.

e) Vylúčenie z rozsahu pôsobnosti (článok 7)

22. Bolo dôležité objasniť, ktoré činnosti nepatria do rozsahu pôsobnosti EFRR a Kohézneho fondu. Pôjde napríklad o investície na dosiahnutie zníženia emisií skleníkových plynov z činností podľa smernice 2003/87/ES o systéme obchodovania s emisiami, aby sa predišlo duplicite dostupného financovania, ktoré už existuje v rámci uvedenej smernice. Okrem toho sú vylúčené aj investície do podnikov v ťažkostiach vymedzených v nariadení Komisie (EÚ) č. 651/2014, pokiaľ nie sú oprávnené v rámci pomoci *de minimis* alebo pravidiel týkajúcich sa dočasnej štátnej pomoci zavedených na riešenie mimoriadnych okolností. EFRR a Kohézny fond nebudú podporovať ani niektoré investície do letísk s výnimkou podpory cielených opatrení na zmiernenie vplyvu na životné prostredie, opatrení v oblasti bezpečnosti a ochrany na regionálnych letiskách, pokiaľ bude hlavný cieľ investícií jasne identifikovaný z hľadiska noriem Únie v oblasti životného prostredia, bezpečnosti alebo ochrany a bude v súlade s pravidlami štátnej pomoci. Podobne ani jeden z fondov nebude podporovať zariadenia na skládkovanie a spracovanie zvyškového odpadu, odstavenie alebo výstavbu jadrových elektrární ani výrobu a spracovanie tabaku a tabakových výrobkov a ich uvádzanie na trh. Vylúčená je aj podpora investícií súvisiacich s výrobou, spracovaním, dopravou, distribúciou, skladovaním alebo spaľovaním fosílného paliva s výnimkou:

- i) nahradenia spaľovania tuhých fosílnych palív vykurovacími systémami na báze plynu za určitých podmienok;
- ii) investícií do rozširovania a zmeny účelu, konverzie alebo dodatočnej modernizácie prepravných a distribučných plynových sietí za predpokladu, že takéto investície pripraví siete na to, aby sa do systému pridávali obnoviteľné a nízkouhlíkové plyny, ako sú vodík, biometán a syntetický plyn, a umožnia nahradiť zariadenia na tuhé fosílné palivá;
- iii) investícií do ekologických vozidiel na verejné účely, ako aj do vozidiel, lietadiel a plavidiel navrhnutých a skonštruovaných alebo prispôsobených na používanie civilnou ochranou a hasičskými útvarmi.

Výška podpory podľa bodov ii) a iii) bude obmedzená v závislosti od úrovne hrubého národného dôchodku členského štátu a podielu tuhých fosílnych palív členského štátu na hrubej domácej spotrebe energie. Operácie podporované z EFRR a Kohézneho fondu podľa bodov i) a ii) vyberie riadiaci orgán do 31. decembra 2025 a ich rozvrhnutie do ďalšieho programového obdobia nebude možné.

f) Osobitné ustanovenia (články 9 – 14)

23. V súlade s článkom 349 ZFEÚ sa budú vo vzťahu k najvzdialenejším regiónom uplatňovať určité osobitné ustanovenia.
24. EFRR môže podporovať integrovaný územný rozvoj pomocou programov v rámci cieľa Investovanie do zamestnanosti a rastu a cieľa Európska územná spolupráca. V záujme riešenia hospodárskych, environmentálnych, klimatických, demografických a sociálnych výziev bude EFRR podporovať integrovaný územný rozvoj na základe územných stratégií alebo stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou. EFRR bude podporovať Európsku urbánnu iniciatívu. Bude podporovať aj Nástroj na medziregionálne inovačné investície, ktorý bude následne podporovať komercializáciu a rozširovanie medziregionálnych inovačných projektov, ktoré majú potenciál podnietiť rozvoj európskych hodnotových reťazcov.

IV. ZÁVER

25. Pozícia Rady v prvom čítaní odráža kompromis, ktorý sa za pomoci Komisie dosiahol počas rokovaní medzi Radou a Európskym parlamentom.
26. Rada je presvedčená, že jej pozícia v prvom čítaní predstavuje vyvážený balík pre obidva fondy, ktorý sa má týmto nariadením stanoviť na programové obdobie 2021 – 2027.